

Eskilstuna kommun

Granskning av delårsrapport per
31 aug 2011

Innehåll

1	SAMMANFATTNING	2
2	INLEDNING.....	3
	2.1 Bakgrund.....	3
	2.2 Uppdrag och syfte.....	3
	2.3 Avgränsning och metod.....	3
3	ANALYS AV RESULTAT OCH PROGNOIS I DELÅRSBOKSLUTET	4
	3.1 Utfall för perioden	4
	3.2 Prognos för helåret	5
	3.3 Bedömning av lämnade prognoser	6
	3.4 Hur ekonomi och verksamhet följs upp i delårsrapporten.....	6
4	RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER.....	7
5	KOMMENTARER OM MÅLUPPFYLLELSE	7
	5.1 Lagstadgade krav	7
	5.2 Avstämning av balanskravet.....	8
	5.3 Finansiella mål.....	8
	5.4 Verksamhetsmål	9
	5.5 Genomgång av måluppfyllelse	9

1 Sammanfattning

Ernst & Young har enligt uppdrag från kommunrevisorerna i Eskilstuna kommun granskat Eskilstuna kommuns delårsrapport per 31 augusti 2011. Följande kan sammanfattningsvis konstateras i bedömningen av delårsrapporten.

- ▶ Delårsrapporten uppfyller i allt väsentligt lagstiftarens krav och god redovisningssed och ger därmed en rättvisande bild av resultat och ställning. Även den sammanställda redovisningen ger en rättvisande bild av kommunen och dess bolags verksamheter.
- ▶ Delårsrapporten har en bra struktur och ger förutom en god bild av kommunen och dess bolags ekonomi även bra information om den förväntade utvecklingen med prognos för helåret.
- ▶ Dokumentationen av de väsentliga balansposterna bedöms tillräcklig.
- ▶ Större väsentliga avvikelser mellan budget och prognos finns inom Arbetsmarknads- och familjenämnden, Stadsbyggnadsnämnden samt Vuxennämnden. Avvikelserna förklaras bland annat av ökade kostnader för socialtjänsten (försörjningsstöd), snöröjning, förstärkt hemtjänst, nya boendeplatser inom LSS-området samt extern personlig assistans. Arbetsmarknadsinsatser pågår för att försöka få ner försörjningsstödet.
- ▶ De övergripande finansiella målen liksom balanskravet uppnås i delåret och beräknas även uppnås för helåret.
- ▶ Vad gäller måluppfyllelse görs en uppföljning av flera av åtagandena först till årsbokslutet, varför en totalanalys av måluppfyllelse inte är möjlig per 31 augusti. Av de åtta målområdena följer sju i huvudsak planeringen. Det målområde som kräver åtgärder är god utbildningsnivå och arbete åt alla. Här beräknas tre av åtta åtaganden inom målområdet inte uppnås, bl.a. uppnås inte målet om minskat försörjningsstöd.
- ▶ I kommande årsplaner bör tydliggöras hur kommunen tolkar begreppet "god ekonomisk hushållning".
- ▶ En analys har i samband med granskningen gjorts av upprättade prognoser tidigare år. Förgående år blev faktiskt utfall avseende driftsnettot betydligt bättre än prognosen som upprättades i samband med delårsbokslutet 31 augusti. Dock överensstämde resultatet på "sista raden" i bokslutet väl med prognosen som lämnades vid delåret. Det är viktigt att i ett tidigt skede även göra uppföljning mot budgeten för 2012, avseende driftsredovisningen, med prognos för 2011 som underlag. Åtgärdsplaner för enheter som gör budgetöverdrag bör upprättas och löpande följas upp.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

På uppdrag av revisorerna i Eskilstuna kommun har Ernst & Young genomfört en översiktlig granskning av delårsbokslutet per 31 augusti 2011. Delårsbokslutet är ett bokslut som kommunen är skyldig att upprätta enligt kommunallagen och lag om kommunal redovisning.

2.2 Uppdrag och syfte

Enligt kommunallagens 9 kap 9§ ställs krav på att revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Delårsrapporten ska behandlas av fullmäktige. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

En förutsättning för att revisorerna ska kunna göra en bedömning är att kommunfullmäktige i budget och planer har fastställt riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Uppdragets syfte är att:

- ▶ bedöma om ett balanserat resultat kan nås vid årets slut,
- ▶ bedöma om det är troligt att de av fullmäktige antagna finansiella målen uppnås,
- ▶ bedöma om verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade mål och inriktningar för verksamheten kan nås samt
- ▶ bedöma om delårsrapporten är upprättad enligt god sed för kommuner.

2.3 Avgränsning och metod

Granskningen har varit översiktlig. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till en revision. Den baseras främst på en analytisk granskning och intervjuer med fokus på väsentliga områden och prognosunderlag. Intervjuerna har utförts i syfte att erhålla rimliga förklaringar till resultatutfall, avvikelser mot budget och prognoser. Väsentliga konton i balansräkningen har stämts av mot underlag.

Granskningen har även inriktats på att kommunens delårsrapport är upprättad enligt lagen om kommunal redovisning, rekommendationer från rådet för kommunal redovisning samt kommunens egna anvisningar.

I granskningen ingår kommunens verksamhet och den sammanställda redovisningen omfattande de kommunala bolagen.

3 Analys av resultat och prognos i delårsbokslutet

3.1 Utfall för perioden

Resultaträkning Eskilstuna kommun						
Belopp i mkr	Delår	Delår	Helår			
	jan-aug	jan-aug	Budget	Prognos	Avvikelse	Bokslut
	2011	2010	2011	2011	mot budget	2010
					2011	
Verksamhetens intäkter	662	640	970	976	6	1 013
Jämförelsestörande intäkter	18	18		22	22	34
Verksamhetens kostnader	-3 451	-3 248	-5 327	-5 362	-35	-5 152
Jämförelsestörande kostnader	-2	-95		-2	-2	-42
Avskrivningar	-97	-94	-150	-146	4	-139
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-2 871	-2 781	-4 507	-4 512	-5	-4 286
Skatteintäkter	2 339	2 289	3 441	3 502	61	3 409
Statsbidrag och utjämning	789	736	1 183	1 184	1	1 103
Finansiella intäkter	62	62	85	93	8	91
Finansiella kostnader	-66	-68	-100	-105	-5	-98
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	252	238	102	162	60	218
Extraordinära intäkter	-	-				
Extraordinära kostnader	-	-				
ÅRETS RESULTAT	252	238	102	162	60	218
Årets resultat enligt balanskravet	241	220	102	134	33	192
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster	236	315	102	142	40	227
Årets resultat - andel av skatteintäkterna och generella statsbidrag	8,1%	7,9%	2,2%	3,4%		4,8%

Kommunens delårsbokslut har, i likhet med föregående år, upprättas per 31 augusti. Som framgår av uppställningen ovan uppgår kommunens resultat för perioden till 252 Mkr, vilket kan jämföras med resultatet för delårsbokslutet föregående år som då uppgick till 238 Mkr, vilket är en förbättring med 14 Mkr.

Räknas de jämförelsestörande posterna bort har resultatet försämrats med 79 Mkr. Det lägre resultatet för delåret 2011 förklaras av högre kostnadsökningar kombinerat med proportionellt lägre ökning av skatteintäkter och generella statsbidrag än delåret 2010. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 6,4 procent mellan åren medan skatteintäkterna och generella statsbidrag ökat med 3,3 procent.

Bolagskoncernen redovisar ett samlat positivt resultat på 82 Mkr, samtidigt som kommunkoncernens samlade resultat för perioden uppgår till +321 Mkr.

3.2 Prognos för helåret

Prognosen för helåret 2011 pekar på ett resultat för kommunen på +149 Mkr (föregående år 218 Mkr). I förhållande till budget, 102 Mkr, innebär prognosen en avvikelse på +47 Mkr. Det som framförallt förklarar överskottet mot budget är ökade skatteintäkter om +62 Mkr. Prognosen exklusive reavinster (balanskravet) beräknas ge ett överskott på 134 Mkr att jämföra med budget på 102 Mkr.

Prognosen för driftsnettot för helåret uppgår till 4 524,7 Mkr och avvikelsen mot budget är -17,9 Mkr. Avvikelsen kan i sin helhet hänföras till nämndenas dritsredovisning samt övriga kommungemensamma kostnader enligt tabellen nedan. Först presenteras nämndernas driftsbudget och sedan övriga kommungemensamma kostnader, som finns budgeterade på kommunstyrelsenivå.

Driftredovisning för Eskilstuna kommun							
Driftbudget 2011, nettokostnader (mkr)	Ackumulerat jan-aug 2011			Helår, aug 2011			
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse	
Kommunstyrelsen	161,2	156,1	5,1	244,4	239,5	4,9	
Arbetsmarknads- och familjenämnden	397,4	399,5	- 2,1	592,8	610,0	- 17,2	
Barn- och utbildningsnämnden	1 120,4	1 097,3	23,1	1 765,5	1 757,9	7,6	
Kommunrevisionen	1,3	0,8	0,5	2,0	2,0	0,0	
Kultur- och fritidsnämnden	146,8	141,9	4,9	219,9	218,9	1,0	
Miljö- och räddningstjänstnämnden	38,9	37,8	1,1	59,6	59,2	0,4	
Stadsbyggnadsnämnden	147,2	151,3	- 4,1	221,2	227,2	- 6,0	
Torshälla stads nämnd	176,9	171,3	5,6	266,0	264,7	1,3	
Valnämnden	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	
Vuxennämnden	758,3	774,7	- 16,4	1 163,3	1 176,8	- 13,5	
Överförmyndarnämnden	4,3	4,2	0,1	6,5	6,2	0,3	
SUMMA	2 952,9	2 935,0	17,9	4 541,5	4 562,7	-21,2	
S:a övriga kommungemensamma kostnader	-21,6	-64,0	42,4	-34,7	-38,0	3,3	
S:a verksamhetens driftnetto	2 931,4	2 871,0	60,4	4 506,8	4 524,7	17,9	

Som framgår av tabellen ovan finns negativa avvikelser inom Arbetsmarknads- och familjenämnden, Stadsbyggnadsnämnden samt, Vuxennämnden om totalt 36,7 MSEK, enligt prognosen.

Av budgetavvikelsen inom Arbetsmarknads- och familjenämnden på -17,2 Mkr avser 27,0 Mkr ökade kostnader för Socialtjänsten, varav försörjningsstödet står för den största delen. Arbetsmarknadsåtgärder pågår, men ingen specifik åtgärdsplan finns för att hålla budget.

Budgetavvikelsen inom Stadsbyggnadsnämnden på -6,0 Mkr är till största delen hänförlig till ökade kostnader för snöröjning om -7 Mkr.

Vuxennämndens budgetavvikelse om -13,5 Mkr beror på ett flertal samverkande faktorer såsom ökade kostnader för bostadsanpassningsbidrag för äldre personer som bor kvar hemma, ökade kostnader för hemtjänst för personer under 65 år, ökade kostnader för extern personlig assistans, ökat behov av nya boendeplatser inom LSS-området samt ökade kostnader för förstärkt hemtjänst samt ordinärt boende där kommunen har betalningsansvar gentemot landstinget.

I granskningen har vi noterat att alla nämnder inte lyckats hantera negativa avvikelser med åtgärder inom den egna nämndens ansvarsområde.

Förklaringarna till avvikelserna och åtgärderna presenteras i delårsrapporten för kommunen och utvecklas i nämndkommentarerna i respektive nämnds delårsrapport.

Koncernen

I samband med delårsrapporten upprättas ingen konsoliderad prognos för bolagskoncernen. Sammanräkning av de enskilda dotterbolagens resultatprognoser för helåret är positiv, men sämre än budget. Prognostiserat resultat är 80,5 Mkr, vilket är -6,6 Mkr sämre än budget. Främsta orsaken till försämringen jämfört med budget är att Eskilstuna Energi och Miljö har reviderat ner sin prognos med 7,9 Mkr, främst till följd av fallande priser på elcertifikat.

Inte heller för kommunkoncernen upprättas någon konsoliderad prognos.

3.3 Bedömning av lämnade prognoser

Kommunens prognos för verksamhetsåret 2011 utvisar att ett balanserat resultat kommer att uppnås. Vi har inte funnit något som tyder på annat än att det finns grund för denna bedömning.

Avvikelse mellan budget och prognos avseende delåret 2011 för nämnderna (driftsnetto) uppgår till -17,9 Mkr. Föregående års avvikelse för motsvarande period uppgick då till +51,4 Mkr. Utfallet per helår blev +75,1 Mkr. I föregående års delårsbokslut var prognosen för helåret 215 Mkr. Utfallet för helåret blev 218 Mkr, vilket tyder på att prognosen för föregående år var träffsäker på "sista raden", även om prognosen för driftsredovisningen var återhållsam jämfört med utfallet.

Avvikelsen mellan budget och prognos visar på att det är tre nämnder som beräknas göra ett underskott och åtta ett överskott. För en av de tre nämnderna, som prognostiseras få ett underskott (Stadsbyggnadsnämnden), föreslås fullmäktige skjuta till medel så att nämnden uppnår ett nollresultat. Det är viktigt att löpande göra en uppföljning av upprättade åtgärdsplaner för nämnder med negativa avvikelser mot budget och prognoser. En bedömning bör även ske mot upprättad budget för verksamhetsåret 2012 så denna harmonierar med eventuella åtgärdsplaner.

3.4 Hur ekonomi och verksamhet följs upp i delårsrapporten

Vi anser att delårsrapporten har en bra struktur. Verksamheten presenteras per målområde och resultat och förändringar som skett eller bedöms ske under året kommenteras på ett bra sätt. Den valda formen med kortfattad information från nämnder och verksamheter per målområde ger läsaren en bra översikt över årets väsentliga händelser.

4 Rättvisande räkenskaper

En förutsättning för att kunna bedöma om en ekonomi är i balans är att räkenskaperna är rättvisande. Delårsbokslutet ska upprättas enligt god kommunal redovisningssed, vilket innebär att samma redovisningsprinciper ska tillämpas som vid årsbokslut. Delårsrapporten ska vara strukturerad på samma sätt som årsredovisningen och åtminstone innehålla förvaltningsberättelse, resultaträkning samt balansräkning. Även finansieringsanalys och relevanta nothänvisningar bör ingå. Detta medför krav på att bokslutsprocessens rutiner anpassas så att det är möjligt att få fram uppgifter till delårsbokslutet samt att föra ut rättvisande resultatmätning på förvaltning och nämnder.

Vi har tagit del av kommunens delårsbokslut och översiktligt granskat dokumentationen av avstämningar av balanskonton för väsentliga konton. Vår bedömning är att dokumentationen av de väsentliga balansposterna är tillräcklig.

Sedan 2011 redovisar kommunen faktisk beräknad semesterlöneskuld i delårsboksluten. I tidigare års delårsbokslut upprättades en prognos för semesterlöneskulden per helår, som sedan proportionerades ut i respektive delårsrapport. I delårsbokslutet per 2011-08-31 redovisas den förändrade metoden som en ändrad redovisningsprincip samt som en jämförelsestörande post om 83,4 Mkr avseende delåret 2010-08-31. Vår bedömning är att den förändrade beräkningsgrunden för semesterlöneskulden ej är att betrakta som en ändrad redovisningsprincip, men ändå en jämförelsestörande post. Den jämförelsestörande posten borde dock ha redovisats avseende delåret 2011-08-31. Även om den valda presentationen ej är förenlig med god redovisningssed är vår bedömning att läsaren upplyses om relevanta fakta i ärendet och att räkenskaperna således ändå är rättvisande.

5 Kommentarer om måluppfyllelse

5.1 Lagstadgade krav

Följande gäller för samtliga kommuner:

- ▶ att kommunfullmäktige ska fastställa mål för "god ekonomisk hushållning",
- ▶ att uppföljning av dessa mål ska göras i delårsrapport och årsredovisning samt
- ▶ att kommunens revisor ska granska och bedöma måluppfyllelsen.

Kommunallagen ställer krav på kommunerna att styra på ett sådant sätt att god ekonomisk hushållning säkerställs och på behovet av att få en ökad långsiktighet i den ekonomiska och verksamhetsmässiga planeringen. Syftet med kraven är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet. Även om kravet primärt riktas mot fullmäktige så påverkas hela kommunens organisation.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål samt verksamhetsmål. Det är endast av fullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslutet. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt och göra en bedömning av i vilken mån dessa mål kommer att kunna uppfyllas under räkenskapsåret. Om så behövs ska även förslag till åtgärder anges. Revisorerna ska därefter på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Även kravet på balans mellan intäkter och kostnader, "balanskravet", är lagstadgad. Avstämning av balanskravet görs i delårsrapporten och årsredovisningen.

5.2 Avstämning av balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommuner göra en avstämning av balanskravet, vilket innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av det lagstadgade balanskravet ska nedskrivningar beaktas enligt försiktighetsprincipen, medan realisationsvinster ska räknas bort.

Med utgångspunkt från 2011 års resultatprognos på 134 Mkr, med hänsyn tagen till reavinster, finns inga indikationer på att balanskravet inte skulle uppnås under 2011.

5.3 Finansiella mål

Kommunen ska besluta om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunen ska även ange mål och riklinjer för verksamheten. I budgeten finns inget särskilt avsnitt om god ekonomisk hushållning. Även om budgeten inte uttryckligen anger hur begreppet god ekonomisk hushållning ska tolkas i Eskilstuna är utgångspunkten inom den kommunala organisationen att god ekonomisk hushållning uppnås genom att de i årsplanen angivna strategiska målen uppnås. I årsplanen finns följande tre mätbara mål för en ekonomi i balans:

- Resultatet för helåret ska uppgå till 1,3 procent av skatteintäkter och generella stadsbidrag. Ursprungligen var målet 2,5 procent, men till följd av att den förväntade konjunkturuppgången per juni 2011 ej återspeglar sig i högre skatteintäkter reviderades målet ner till 1,3 procent.
- Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska nå minst sitt budgeterade resultat för år 2011.
- Självfinansieringsgraden av investeringarna ska uppgå till minst 72 procent 2011. Det långsiktiga ambitionen är att självfinansieringsgraden ska vara minst 90 procent.

Resultatet per 2011-08-31 uppgår till 252 Mkr. Enligt prognosen på helår uppgår resultatet till 149 Mkr inklusive reavinster och detta medför 3,2 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Prognosresultatet exklusive

reavinster uppgår till 134 Mkr och motsvarar 2,9 procent. Resultatet enligt prognosen bedöms härmed överträffa målet som är 1,3 procent.

Enligt prognosen är det tre av nämndena samt två av de kommunala bolagen som ej förväntas uppnå sina budgeterade mål.

Självfinansieringsgraden prognostiseras till 89 procent i bokslutet, därmed kommer målet om 72 procent uppnås.

5.4 Verksamhetsmål

Begreppet "God ekonomisk hushållning" definieras i varje kommun genom de mål som fullmäktige fastställer i budgeten, i Eskilstuna kommun Årsplanen. Kommunfullmäktiges mål mandatperioden har angetts i den strategiska inriktningen för åren 2008-2011, detta antas indirekt vara målen för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska utvärderas och följas upp av kommunstyrelsen i delårsrapporten respektive årsredovisningens förvaltningsberättelse. Vidare ska revisorerna bedöma måluppfyllelsen samt yttra sig till fullmäktige om denna. För att möjliggöra utvärdering, uppföljning och bedömning av måluppfyllelse är det nödvändigt att antalet mål är rimliga samt att målen är konkreta och mätbara.

5.5 Genomgång av måluppfyllelse

Den strategiska inriktningen för 2008-2011 består av två huvudområden; hållbar utveckling samt effektiv organisation. Dessa huvudområden är i sin tur indelade i åtta målområden. Under respektive målområde finns i sin tur strategiska mål som följs upp med hjälp av indikatorer. Den strategiska inriktningens målområden är:

Hållbar utveckling

- Delaktighet och engagerade invånare
- Goda livsvillkor
- God utbildningsnivå och arbete åt alla
- God miljö
- Hållbar tillväxt

Effektiv organisation

- Effektiva och tydliga tjänster
- Attraktiv arbetsgivare
- Ekonomi i balans

För de flesta av de strategiska målen görs en slutlig utvärdering först till årsbokslutet, varför en totalanalys av måluppfyllelse inte är möjlig. Av de åtta målområdena följer sju i huvudsak planeringen. Det målområde som kräver åtgärder är god utbildningsnivå och arbete åt alla. Här beräknas tre av åtta åtaganden inom målområdet in inte uppnås. Det gäller följande åtaganden

- att höja andelen elever med godkänt i 16 ämnen från 75 procent vårterminen 2009 till 85 procent vårterminen 2011
- att samtliga elever ska erbjudas sommarjobb
- att fler hushåll ska klara sig utan försörjningsstöd

Kommunstyrelsen föreslås bevilja Arbetsmarknads- och familjenämnden ett extra anslag om 16 Mkr i syfte att möta de ökade kostnaderna för försörjningsstödet. Finansiering sker ur kommunstyrelsens reserv för försörjningsstödet. Vi bedömer att nämnderna i huvudsak bedriver ett systematiskt arbete för att uppnå målen.

Eskilstuna, 11 oktober 2011

Katarina Nygren

Maria Junkrans

Andreas Pettersson